

Българска ТОРА

Издание на Съюза на лесовъдите в България

ISSN 1312-7055

Брой 4 (83), год. XVII, октомври 2021 г., София 1303, ул. "Антим I" №17
www.bulgarian-foresters.org

e-mail: bggora@abv.bg

XX конгрес на Съюза на европейските лесовъди

От 28 септември до 3 октомври в Шартър, Франция, се проведе редовният XX конгрес на Съюза на европейските лесовъди (СЕЛ). В конгреса взеха участие 71 представители на 14 страни от 21 организации - членове на СЕЛ, както и гост от Украйна. Бе спазена традицията на България да бъде представена от делегация на Съюза на лесовъдите в България - проф. д-р Иван Палигоров - председател, д-р инж. Анна Петракиева и инж. Севдалина Димитрова - заместник-председатели на СЛБ, която участва активно в дейността на СЕЛ и във формирането и осъществяването на неговата политика от 1996 година.

Преди конгреса се провежда международен научно-практически семинар на тема "Какво е многофункционално управление на горите в контекста на промените в климата?". Участниците бяха поздравени от Тамас Цедлак - представител на Генералната дирекция "Земеделие и развитие на селските райони" към Европейската комисия. Поздравите бяха отправени и от Пиер Горж - кмет на Шартър, президент на Съвета на департамента по горите Кристоф Ледорван и вицепрезидент на FECOF (Европейската федерация на общинските собственици на гори) - Пиер Грандадам.

В словото си Михаел Диймър - президент на СЕЛ, поздрави участниците и подчертава особено сложните проблеми, свързани с промените в климата, които предизвикаха много негативно отношение на екологичните организации към управлението на природните ресурси, в частност на горите. Едновременно с предизвикателствата на COVID пандемията трябва да се решават политически проблеми с емиграцията от Афганистан, икономическата миграция и други. Кристин Фарси - експерт по международна горска политика от Публичната адми-

нистрация на Валония, Белгия и гост-лектор в Свободния католически университет (Белгия), говори за особената чувствителност във връзките между граждани и горите в условията на климатични промени, наводнения, пожари, които настъпват едновременно с политическа и икономическа криза в последните години и създават несигурност. Алексис Докузо от Френския изследователски център в Бордо представи резултати от изследване на адаптацията на дървесните видове към климатични промени. Мириам Легай - директор на "АгроПарижТех" - Френски горскоинженерен университет в Нанси - представи промените в образованието на инженерите по горско стопанство във Франция. Кристиан Бартоод - генерален инженер на мостовете, водите и горите, говори за развитието на многофункционалността и на перспективите за бъдещето. Андерс Марел - шведски изследовател от Изследователския център в Бордо, докладва резултати от изследването на баланса между дивечовите популации и горите в контекста на климатичните промени.

Презентации, освен поканените лектори, имаха и представители на организацията на Германия, Дания, Швеция, Финландия, България, Украйна и Турция. Към представящите презентациите бяха задавани много въпроси и се получи много задълбочена и ползотворна дискусия, а д-р Бруно Циноти - главен лесовъд-инженер в Париж, систематизира най-важните предизвикателства пред лесовъдите в Европа, продиктувани от промените в климата: "Необходимо е да се обръща внимание на всички, макар и дребни промени, които настъпват ежегодно и да се предприемат съответните мерки, за да се получи превантивен резултат, особено що се отнася до пожарите - да се осигури финансиране за оборудване и техника, да се подобри организациите на действия, да се

Д-р инж. Анна ПЕТРАКИЕВА

Родена е на 18.07.1974 г. във Велико Търново. През 1998 г. завърши ЛТУ, специалност "Горско стопанство". В края на същата година започва работа в МЗГАР, а от 1999 г. - в НУГ (сега ИАГ). Над 20-годишният ѝ стаж е свързан с координиране на дейността на 11-те природни парка в България.

Била е член на Висшия експертен екологичен съвет към МОСВ, на Националния съвет за биоразнообразие, на Комитета по наблюдение на ОП "Околна среда".

През 2008 г. защитава научно-образователната степен "доктор" в ЛТУ, където от 2009 г. е хоноруван преподавател.

През 2009 г. по нейна инициатива започва работа по утвърждаване на "Горска педагогика" у нас, като от 2014 г. води същата дисциплина в ЛТУ. От 2015 г. инициира и организира редица национални и регионални

обучения по горската педагогика, които започват работата с подрастващите и обществеността в нашата страна. Дейността успешно продължава и днес.

От 2015 г. в сътрудничеството с ИАГ дава началото на кампанията "Лесовъд за един ден".

През 2019 г. съвместно със СЛБ организира първата национална среща на горски педа-

гози. В края на юли 2019 г. е назначена за директор на ДПП "Витоша".

През 2009 г. е избрана за зам.-председател на СЛБ. През същата година започва и активната ѝ дейност в Съюза на европейските лесовъди (СЕЛ).

През 2011 г. е избрана за помощник-секретар в Президентството на СЕЛ, а през 2017 - за ковчежник-касиер на Съюза.

Като член на Президентството на СЕЛ д-р Петракиева е основен съавтор на издадената през 2013 г. книга "55 години история и истории за Съюза на европейските лесовъди", подпомага разработването в България на новата интернет страница на СЕЛ, която функционира успешно и до днес. През 2015 г. по нейна инициатива започва провеждането на едни от успешните проекти на СЕЛ - организирано на обучение по "Горска педагогика" в България.

По време на Изборния конгрес на СЕЛ, който се провежда на 1 октомври 2021 г. в Шартър, Франция, бе избрана за вицепрезидент на Съюза на европейските лесовъди.

Честито и успешна работата!

въвлича обществеността в процеса на формулиране и осъществяване на горската политика. Да се поддържа непрекъсната двустранна връзка със заинтересованите страни, за да се справиме превантивно с проблемите, преди да са забелязани и поставени от "експерти-ек-

ологи", както и от "случайни граждани", защото най-важната задача на лесовъдите е да подпомогнем адаптирането на горите към климатичните промени, което означава да ги запазим за следващите поколения".

(На стр. 2)

В Лесотехническия университет бе открита новата учебна година

На стр. 4

На стр. 4

Представяме СЦДП - Габрово

Предприятие с традиции, новаторство и поглед в бъдещето

На стр. 8

Ще дочакаме ли чисто бъдеще в горската колегия?

За да не задаваме вечно този въпрос, трябва да започнем от настоящето. В момента откритостта на социалните медии и достъпността до трибуната им на всеки, регистриран в мрежата, разпали тоталната война, която обществото води срещу управлението на горите и професията ни. Без да прави никаква разлика.

Разбира се, че на негодуването на обществото трябва да обърнем внимание много по-рано. Хората на ръководни позиции трябва да реагират и да поведат сектора в нова адаптирана посока, но те тръгнаха по пътя на популистки отстъпки от принципите на лесовъдството, без да извърват трудния път на доказване на правилността на лесовъдските методи и практика, които са довели гората ни до чудесно състояние през 90-те г. на ХХ век. И, естествено, страстите се разгоряха сега, когато се усетиха промените. А и крайните залитания на някои зелени движения нагнетиха общественото недоволство до такава степен, че то стана неотразимо.

В какво бяха прави хората и с пълно основание скочиха срещу безхаберието на горската система, която не пожела да се преориентира със собствените си недъзи, преминаващи в тежка болест? Контролът достигна своето най-ниско ниво и измислената колегиалност прикриваща нарушения в държавните гори. Безнаказаността за тежки нарушения стимулираше още по-тежки нарушения. Терминът "дисциплина на ползването" и неговото значение за бъдещето на гората бе забравен. Системно в държавните предприятия не се изпълняваха всички лесокултурни дейности. Промените във вътрешните нормативи обръквали практиката и водеха до хаос и неизпълнимост на мерките. Стимулирани бяха продажбите и преотстъпването на материални активи, градени столетие от поколения професионалисти, на олигарси. Заграждани и завардвали с престъпни средства огромни горски територии лишаваха от конституционното право на гражданите да се придвижват свободно. Години наред местни директори на стопанства и предприятия въздаваха собствено правосъдие в държавни гори със силата на дадените им права от държавата.

(На стр. 2)

Горски пожари

Да помним техните имена

Възникналият на 3 август пожар между санданските села Петрово и Голешово взе две човешки жертви. Три горски инспектори на Югозападното държавно предприятие са изпратени на пожара, който в следобедните часове е ограничен, за наблюдение. През нощта обаче огънят се възобновява. На 4 август горските инспектори са намерени в района на с. Голешово бездихани, а третият, с изгаряния и в тежко състояние, е откаран в "Пирогов". Трагедията потресе цяла България. Но особено мъчително тя се отзова в сърцата на горските служители. В дългата си история горската система помни чудовищни пожари, но жертви! Да, страната ни през

целия август е под екстремен риск от пожари и те горяха зловещо в горите ни. Да, горските служители винаги са били рамо до рамо с огнеборците и на първа линия. Не само саможертвени, но и подготовени. Затова резултати от разследването, започнало на 4 август от Районната прокуратура в Благоевград, е важно за всички честни хора.

Изгаснаха два млади живота. Почекнени са семействата. Като хора да запомним техните имена, а за институциите, отговорни за горите и безопасността на служителите, работещи в тях, те да бъдат сигнал за приемане на адекватни решения и действия. За да не се случва никога такава трагедия.

IN MEMORIAM

Валери Йорданов Димитров е роден на 4 ноември 1974 г. в Кресна. Има средно специално лесовъдско образование. За горски инспектор в ЮЗДП - Благоевград, е назначен през юни 2019 година. Женен, с две дъщери.

Антон Христов Гръбчев е роден на 30 ноември 1987 г. в Петрич.

Завършил е средно специално лесовъдско образование.

Горски инспектор в ЮЗДП - Благоевград, е от март 2016 година.

Поклон пред светлата им памет!

Подпомагане

Ръководството на Съюза на лесовъдите в България изказва най-искрени съболезнования на семействата на горските служители, загинали в пожара край санданското село Петрово. За пореден път наши колеги отдадоха живота си в името на Българска гора!

Ръководството на СЛБ обяви дарителска кампания за подпомагане на семействата на загиналите в пожара горски

служители. В края на август по обявената сметка са постъпили 10 765.90 лева. Комисията предложи на всеки пострадал да се преведат по 300 лв., помощ от СЛБ и по сметка на ЮЗДП са преведени общо 11665.90 лв., които са разпределени за инж. Стоян Ковачев - 2453.18 лв., а за семействата на загиналите колеги по 4606.36 лева.

Благодарност

Директорът на ДГС - Триград, инж. Захарина Бакаларева изказва своята признателност на участниците в по-тушаването на пожара, възникнал на 7 септември: "Благодаря на всички сърдати хора, помогнали да се овладее и потуши върхово-низовия пожар на територията на Столипановото. Съвременна и бърза бе реакцията на лесовъдския състав на ДГС - Триград!".

Отворено писмо

На 18.08.2021 г. заинтересовани организации от горския сектор изпратиха отворено писмо до Председателя на Народното събрание, Президента на Р.България, Министерския съвет, политическите партии, националните средства за ма-сово осведомяване и всички заинтересовани лица, в което се казва:

Свидетели сме на големия брой пожари, обхванали страната през последните седмици, довели до загуба на ценни местообитания, горски ресурси, имущество и най-лодшото - на човешки живот. Ежегодно от пожари се унищожават напълно или частично близо 100 000 дка гори. Горските пожари са особено опасни и в контекста на климатичните промени, тъй като увеличават CO₂ в атмосфера и с това редуцират иначе положителното влияние на горите като абсорбиращ въглерода инструмент.

Основни причини, които не са известни на широката общественост, са липсата на адекватни превентивни мерки в горите: изградени и поддържани противопожарни просеки, инфраструктура (пътища за достъп на противопожарна техника); поддържане на устойчиви и разнообразни горски насаждения чрез редовно

провеждане на подходящи лесовъдски мероприятия - различни видове сечи, които осигуряват подходяща сложна структура и трансформация на иглолистните монокултури в равнината в насаждения от устойчива местна широколистна растителност; залесяване с широколистни видове в иглолистните комплекси, толериране на видове, устойчиви на засушаване, и пожари в пожароопасните райони, намаляване на горивното вещество (регулярно отглеждане) в горите, които граничат със земеделски площи и други.

Вместо това със заповед на министъра на МЗХГ допълнително са въведени забранни за дърводобивни дейности в горите, наложени без научно обяснение, а на основа на неверни внушения и допълнени с предложения за мораториум за дейности в част от горите, както и ред други популистки предложени, за които липсва експертен анализ и научни данни, и в дългосрочен план ще имат негативен ефект върху природата. Честотата на пожарите и други катастрофални явления в горите - мащабни ветровали, снеговали, насекомни каламитети и заболявания в най-голяма степен зависят от общия обем на трупана биомаса в тях. Независимо от

постоянните внушения за унищожаване на горите, националният дървесен запас в горските площи на страната е най-висок за последните 100 години. Общата площ на нашите гори за един век се е увеличила с 1 млн. ха (10 млн. дка), като 40 % от това увеличаване е за последните 30 години. Това е огромен национален възобновяем ресурс, който е съхранил чрез лесовъдските дейности биологичното разнообразие (58 % от горите са в "Нatura 2000"). От друга страна, натрупването на биотопна биомаса над определени обеми в нашите климатични условия е предпоставка за пожари.

Предвид климатичната криза, изразяваща се с все по-резки промени във времето, редуващи се екстремни засушавания или валежи, за опазване на природата е необходимо да се прилагат единствено научнообоснованите и доказани дейности, които се наричат устойчиво управление на горите. Това са балансираните активни дейности, съобразени с научните доказателства и изградени на тях правила, което външността е обратното на популизма, който по своята същност е конюнктурен и с емоционален подход, без правила, водещ в дългосрочен план до огромни

загуби за природата и хората. За преодоляване на кризата с горските пожари в страната и засилване на отговорното отношение към горите, в контекста на климатичната неутралност, предлагаме:

A. Изпълнение на мерките по превенция, заложени в горскостопанските планове:

1. Изграждане на необходимата за достъп и пожарогасене инфраструктура - пътища в горите.

2. Изграждане на противопожарни просеки, прегради, ивици и водни резервоари.

3. Цялостно изпълнение на необходими, планирани лесовъдски мероприятия за поддържане на добро здравословно състояние и резистентност на горите - отгледни, технически, санитарни, принудителни и възстановителни сечи.

4. Изграждане на интелигентна система за бърза детекция и пожароизвестяване в чувствителните райони и други.

B. Подобряване на реакцията при възникване на пожари:

1. Осигуряване на подходяща пожарогасителна техника за горски и земеделски райони.

2. Подсигуряване на необходимото обучение и екипи-

ровка на всички ангажирани лица, включително и работещите в държавните и общинските горски стопанства, които подпомагат пожарогасенето.

3. Въвлечение на местното население и неправителствения сектор в подпомагане на логистиката по време на гасене.

B. Изработка на Национална програма за модернизация и механизация на добива на дървесина в страната

G. Включване на мерки по отношение на устойчивото развитие на горското стопанство в България в зеления контекст за климатична неутралност и къркова биоикономика в Националния план за възстановяване и устойчивост.

Прилагането на научно-доказани добри практики в устойчивото и многофункционалното управление на горите от страна на отговорните институции и въздържане от популистки действия са единствен начин за съхраняването и възпроизвеждането на този възстановяван национален ресурс - горите.

Писмото е подписано от проф. д-р Иван Палигоров - председател на СНЦ "Съюз на лесовъдите в България", д-р Васил Живков - председател на Браншовата организация "Североизточно горско съдружие", инж. Явор Цегриловски - председател на Браншовата организация на физически и юридически лица, извършващи дейности в горския сектор в България "Форест БГ", инж. Иван Пенков - изпълнителен директор на Асоциацията на горските фирми в България, Александър Тумбев - председател на Сдружението на дърводобивните и дървопреработвателните предприятия "Югозапад".

Кратки новини

МОСВ. На 18 август министърът на околната среда и водите Асен Личев подписа заповеди за обявяване на две нови защитени територии - Природна забележителност "Остър камък" и Зашитена местност "Гората на Боряна". ПЗ "Остър камък" е в землището на едноименното село в Хасковска област, площта ѝ е 90.325 дка, създадена е да опазва характерни скални образувания. Предмет на опазване в ЗМ "Гората на Боряна" край с. Енина, Старозагорска област, с площ 348.417 дка, е съхраняване на ценни местни видове

на българската флора и фауна по поречието на р. Енина.

ЮЗДП - Смолян. На 20 август Предприятието прие дарение от фондация "Гората. БГ" - 120 полулицеви дихателни маски за многократна употреба, всяка от които е окомплектована с комбиниран филтър за защита от органични и неорганични газове и същия брой огнезащитни ръкавици. Дарението в по-жароопасния сезон веднага влезе в употреба.

ПП "Беласица" - с. Коларово. Възможностите за туризъм в Беласица и какво

предлага районът бяха предмет на дискусия, проведена в края на август от Дирекцията на Природния парк с туроператори и журналисти. Планината има потенциал да предлага разнообразни туристически продукти, като изявено участие в тях вземат хората от Подгорието. ДПП работи по проект "Опознай и ще обикнеш", който се реализира с финансовата подкрепа на Български фонд на жените.

Изпълнителна агенция по горите. На 14 септември се проведе заседание на Консултативната работна

группа (КРГ), която сред първите си приоритети постави за задача актуализиране на възможността за повишаване на професионалното равнище на работещите в системата, като се изработят конкретни предложения. На заседанието бе решено да се анализират отделните интереси на ползвателите на горските ресурси, да се обсъдят въпросите, поставени от Асоциацията на българските ползватели на дървесина. Изпълнителният директор на ИАГ д-р инж. Александър Дунчев увери присъстващите, че КРГ ще търси баланс на ин-

тересите и защита на горска система.

ПП "Сините камъни". В началото на септември Дирекцията на Природния парк организира традиционно почистване на територията, в която участваха много доброволци. Горските инспектори се погрижиха и за по-безопасно преминаване на туристите по пътеката от м. Харамията до Гунчов извор, като поставиха стъпала и патрапети. Също през септември служители на Парка подготвиха незаетата площ в Дендрариума за есенно залезяване с местни видове.

Изпълнителна агенция по горите. От 20 до 26 септември в регионалните дирекции по горите са извършени 4975 проверки. От горските инспектори - общо 211, са проверени 434 обекта за складиране, преработка и търговия с дървесина, 742 обекта за ползване на дървесина от горските територии, сечища и временни складове, 2068 превозни средства, 233 риболовци, 517 ловци и 981 физически лица. За установени нарушения са съставени 70 констативни протокола и 126 акта.

Годишнина —

Техн.-лесовъд Христо ХРИСТОВ на 85 години

Роден е на 11.09.1936 г. в с. Правец, Софийска област. През 1954 г. завърши Техникум по горско стопанство - Велинград.

Работа започва в "Агролеспроект". През 1956 г. постъпва в Горско стопанство - Етрополе, където до 1972 г. последователно е референт, началник на ГТУ

и зам.-директор. Бил е директор на ДЛС "Кормисош" - Лъки. Пенсионира се през 2007 година.

Христо Христов е лесовъд с дългогодишен практически опит и съществен принос в организирането и успешното изпълнение на горскостопанска и ловностопанска дейност.

Доц. д-р Георги ГЕОРГИЕВ на 75 години

Роден е на 14.09.1946 г. в с. Маленово, Ямболска област. ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", завърши през 1973 година.

Работа започва в Горско стопанство - Сливен. От 1974 г. е асистент във ВЛТИ, а от 1994 г. - доцент по горски транспорт. Пен-

сионира се през 2011 година.

Доц. Георгиев е изявен учен и преподавател в областта на механизацията на горското стопанство. Автор е на повече от 50 научни разработки, свързани с транспорта при лесопользоването.

Инж. Тодор ТОДОРОВ на 75 години

Роден е на 30.08.1946 г. в Русе. През 1971 г. завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Постъпва на работа в Горско стопанство - Бяла, като началник ГТУ. От 1978 до пенсионирането си през 2009 г. е на работа в РДГ - Русе, където отговаря за залясяването и борбата с ерозията. С негово активно

участие са постигнати значителни успехи в лесокултурната дейност.

Инж. Тодоров е уважаван от колегията лесовъд, с дългогодишен практически опит и съществен принос в организирането и успешното изпълнение на горскостопанските дейности в Русенския регион.

Доц. д-р Кънчо КАЛМУКОВ на 70 години

Роден е на 25.07.1951 г. в с. Каракисен, Великотърновска област. Завършил ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", през 1978 година.

Започва работа като лесничий в ГС - м. Лъгът, а след това постъпва като научен сътрудник в Опитната станция за бързорастящи горскодървесни видове - Свищов, където от 1991 г. последователно е доцент и доктор, ръ-

ководител на лабораторията по агрохимия. Пенсионира се със закриването на ОСБГДВ през 2015 година.

Доц. Калмуков е изявен учен, познат и уважаван от колегията за дългогодишната си научноизследователска и внедрителска дейност. Научните му постижения са отразени в над 200 публикации в национални и международни издания.

В Лесотехническия университет бе открита новата учебна година

На 27 септември пред централната сграда на Лесотехническия университет в присъствието на заместник-ректорите проф. д-р Милко Милев, проф. д-р Боянка Желязова и доц. д-р Нено Тричков, декани на факултети, преподаватели и студенти, ректорът чл.-кор. проф. д.н. Иван Илиев официално отвори новата учебна година.

Присъстващите бяха приветствани от гостите д-р Христо Бозуков - министър на земеделието, храните и

ветеринарен съюз, и инж. Борислав Бечев - управител на "Сокол-БЛРС" ЕООД към НЛРС "СЛРБ".

Във връзка със 70-годишнината от основаването на специалност "Ландшафтна архитектура" на първокурсничката Михаела Йорданова, приета в нея с най-висок успех, проф. Иван Илиев връчи символичния ключ на Университета и първата ѝ студентска книжка.

Получени бяха поздравителни адреси от президента

Румен Радев, министър-председателя Стефан Янев, председателя на Селскостопанска академия проф. д.н. инж. Мартин Банов, на НЛРС СЛРБ инж. Васил Василев и на Българския ветеринарен съюз - д-р Трифон Цветков.

Новоприетите първокурсници през академичната 2021-2022 г. са 601, от които 436 - в редовна, и 165 - в заочна форма на обучение. В специалността "Горско стопанство" ще се обучават 174 студента.

Горски семеконтролни станции в България - 70 години постижения и развитие

Юбилейната 70-годишнина от създаването на горските семеконтролни станции в България бе отбележана на 2 и 3 септември в Учебно-опитното горско стопанство "Г. Ст. Аврамов" - с. Юндола.

Събитието събра експерти от Изпълнителната агенция по горите, Горските семеконтролни станции - София и Пловдив, регионалните дирекции по горите и държавните предприятия, които участваха в работно съвещание и обучение "Предизвикателствата в управлението и стопанисването на горската семепроизводствена база в условията на променящ се климат".

Домакинът на срещата - Лесотехническият университет, беше представен от чл.-кор. проф. д.н. Иван Илиев - ректор, проф. д-р Милко Милев - зам.-ректор по учебната

дейност, и преподавателите във Факултет "Горско стопанство" проф. Петър Желев, доц. д.н. Красимира Петкова и доц. д-р Наско Илиев.

Приветствие към служителите на Горските семеконтролни станции в София и Пловдив по повод юбилея поднесоха инж. Димитър Баталов - главен секретар на ИАГ, и чл.-кор. проф. д.н. Иван Илиев. Беше прочетен и поздравителен адрес от изпълнителния директор на ИАГ д-р инж. Александър Дунчев.

Чрез презентации участниците бяха запознати с историческия път на Горските семеконтролни станции от създаването им до днес, развитието на горската семепроизводствена база, генната банка за съхранение на семена

от горскодървесни и храстови видове, дейността на двете институции, както и със законодателството в областта на опазването на горските репродуктивни материали и с направленията в осъществяването на контрол при стопанисване на горската семепроизводствена база.

Последва лекционната и дискусионната част на работната среща, в които се изказаха доц. Красимира Петкова, проф. Петър Желев, проф. Милко Милев, инж. Кирил Ташев и други.

В рамките на юбилейната среща участниците посетиха семепроизводствени насаждения и вегетативни градини от бял бор и обикновен смърч, създадени под научното ръководство на проф. Божин Богданов през 1968-

1972 година. Те включват популации с комбинация от формово разнообразие и добра продуктивност, осигуряващи ценни в селекционно отношение горски репродуктивни материали както за нуждите на залесяването, така и за резерв и поддържане на семенни колекции, за да се гарантира в бъдещ период богато генетично разнообразие, устойчивост и висока продуктивност.

На терен бяха обсъдени въпроси, свързани с поддържането и правилното стопанисване на горската семенна база и нейното значение за опазване на горските генетични ресурси и намаляване на риска от загуба на биологично разнообразие при евентуални бедствия в резултат на климатичните промени.

Женя СТОИЛОВА

Участниците в работното съвещание, посветено на 70-годишнината от създаването на Горските семеконтролни станции в България, на Юндола

Горска педагогика

Зелено лято за децата от Североизтока

Лятото може да е синьо, но не ли по-увлекателно и занимателно да е зелено! С това се съгласиха 2800 деца от областите Шумен, Търговище, Варна и Добрич, които се включиха през това лято в уроците по Горска педагогика, организирани от експерти на Североизточното държавно предприятие - Шумен, Дирекцията на Природния парк "Шуменско пла̀то" и Горските стопанства в Шумен, Варна, Велики Преслав, Нови пазар и Провадия. В заниманията бяха обхванати деца от 6 до 12 години, като за повечето малчуганите това беше поредна среща с горските педагози. Този път акцентът беше върху опазването на горите, превантивни мерки срещу пожарите и значение на защитените зони за опазване на ценни растителни и животински видове.

Част от децата успяха да учат и да се забавляват и с чудната "Горичка в количка", която обиколи страната ни в началото на лятото, а останалите работиха по задачите в "Книжка за гората" и игрите към нея. Пъстроцветното учебно помагало е дело на Александрина Карева от ДГС - Смядово. С помощта му малките ученици, освен да придобият знания за гората, трябва да се научат да изрязват стикери по контур и да оцветяват, без да излизат от ограничителните линии. Чрез книжката педагозите

отговарят по достъпен начин на въпросите на децата как става залесяването на фиданки, защо се отсичат дървета в горите и защо да опазваме природата. "Книжка за гората" е издадена в тираж 2000 броя, като финансираното е изцяло от СИДП - Шумен. Помагалото и урокът са безплатни, а заниманията се провеждат по заявка на преподаватели и директори на учебни заведения, както и на

родители.

Ако не бъдат наложени ограничителни мерки заради COVID -19, заниманията ще продължат и през есента.

През септември излезе от печат поредната детска книжка, разработена от експерти на Предприятието. Чрез нея децата ще бъдат запознати с вредите от инвазивните растителни и животински видове, които се срещат на територията на страната ни. На страниците на "Приказки от Старата гора" малчуганите ще се срещнат с Дядо Дъб и Госпожа Гледичия, както и с лесовъда, който внася ред, след като роднините на госпожата завземат най-хубавите места в гората. Книжката и урокът към нея се финансираят по проект "Горите на Североизтока" LIFE19 NAT/BG/001133 - LIFE IASHAB, спечелен от СИДП. Близо 75 % от средствата са осигурени като съфинансиране по Програма LIFE Nature 2019 на Европейската комисия. Целта на проекта е да бъдат подменени култури в лошо състояние с фиданки, типични за Североизтока.

Татяна ДИМИТРОВА

Годишни

Инж. Драгомир Христов на 80 години

Роден е на 22.08.1941 г. в с. Владая, Софийска област. През 1968 г. завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Работи в "Агролеспрект". През 1972 г. постъпва в централното горско ведомство, където заема различни

должности в направление "Опазване и охрана на горите" и се пенсионира през 2005 година.

Инж. Христов е изявен лесовъд с определен принос в лесозащитата и охраната на горите у нас.

Инж. Емил Трайков на 80 години

Роден е на 09.08.1941 г. в с. Гурково, Видинска област. Завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", през 1975 година.

Работа започва като началник на ГТУ в УОГС "Петрохан" - с. Бързия. През 1982-1998 г. е експерт по стопанисване на горите в

РДГ - Берковица. Преди пенсионирането си през 2004 г. е директор на Горско стопанство - Видин.

Инж. Трайков е добре подготвен лесовъд, успешно ръководил отглеждането на хиляди декари нови гори, както и правилното им стопанисване.

Инж. Петър Янев на 75 години

Роден е на 12.09.1946 г. в Батак. През 1972 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

На работа постъпва в Горско стопанство - Батак, където е лесничай, а от 1973 до 1998 г. - директор. Преди пенсионирането си през 2010 г. работи като лесничай в Държавно лесничество -

м. Беглика.

Инж. Янев е изявен, добре подготвен и с голям професионален опит лесовъд, успешно ръководил създаването и отглеждането на хиляди декари нови гори, както и правилното стопанисване и ползване на горите в Горските стопанства, в които работи.

Юбилей

Инж. Богдан БОГДАНОВ на 90 години

Роден е на 15.07.1931 г. в София.

Завърши столичната Втора мъжка гимназия през 1949 година.

През 1959 г. завърши Висшия лесотехнически институт, специалност "Горско стопанство". Първите му назначения са като стажант в Горско стопанство - Гурково, и началник на горско-технически участък в Горско стопанство - Девин. От 1960 г. е главен инженер, а от 1961 до 1966 г. - директор на родопското Горско стопанство - Мугла. В този пограничен край на България, с девствени иглолистни гори, израства като високоорудиран лесовъд. Ръководи умело възстановяването на зрелите смърчови насаждения, създаването на иглолистни култури и възстановяването на деградирани терени в Мурсалския дял на Родопите. За добива на дървесина от труднодостъпни горски басейни въвежда възможни линии тип "Висен", а при другите терени създава необходимата инфраструктура от камионни пътища.

Със създаването на смесено горско-земеделско стопанство през 1963 г. неговата дейност в ГС - Мугла, се разширява и включва допълнително животновъдство, земеделски култури, добив на фуражи и други производства. Умело ръководи цялостната дейност, участва активно в обществения живот на района и допринася за подобряване на поминъка на местното население.

От 1966 до пенсионирането си през 1992 г. е на работа в централното управление на горите последователно като старши инженер, главен специалист, експерт и главен експерт по стопанисване на горите в Министерството на горите и горската промишленост, Министерството на горите и опазване на природната среда, Асоциацията "Горско стопанство и горска промишленост". През 1991-1992 г. е зам.-председател на Комитета по горите към Министерския съвет и има съществен принос за усъвършенстване на организацията и управлението на горския отрасъл. Участва в обособяването на Националните паркове "Рила" и "Централен Балкан".

През 25-годишния период на работа в централното горско ведомство инж. Богдан Богданов е активен участник в провеждането на европейска горска политика и стратегия по стопанисване и ползване на горските ресурси. С безспорния си авторитет на изявен лесовъд и ръководител, с широките си и задълбочени знания и опит оказва благотворно влияние върху професионалното развитие на голяма част от лесовъдската колегия.

Високото му експертство е резултат и на специализации в Чехословакия и Финландия, на проучване на опита в стопанисването на горите в Германия, Русия, Австрия, Унгария, Полша, Грузия, Латвия и други страни, на участие в световни горски форуми (Х конгрес по горите в Париж, Европейска конференция по опазване на горите - Страсбург, Франция).

Автор е на десетки статии в специализирания периодичен печат. Съавтор на "Наръчник по стопанисване на горите", "Правилник на сечите в България", книгата "Иглолистните гори в България".

През 1991-1992 г. е главен редактор на списание "Горско стопанство", а от 1994 до 1998 г. - председател на Съюза на лесовъдите.

Със създаването на вестник "Българска гора" - изданието на Съюза на лесовъдите в България, от 2005 г. е негов главен редактор.

На юбиляра - здраве, а в професионален план - осъществяване на неговата идея за създаване на първия природен парк в Родопите - "Перелик".

Проф. Александър Х. АЛЕКСАНДРОВ

СЪЮЗ НА ЛЕСОВЪДИТЕ В БЪЛГАРИЯ
София, 1303, ул. "Антим І" № 17 тел.: 02 9818632

до
ИНЖ.
ЧЛЕН НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ
НА СЛБ

ПОКАНА
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН/ГОСПОДО
На основание чл. 24 от Устава на СЛБ свиквам заседание на Управителния съвет на Съюза на лесовъдите в България на 07.12.2021 г. (вторник) от 10.30 ч. в зала "Академик Мако Даков", централна сграда на ЛТУ, ет. 4, при следния

ДНЕВЕН РЕД:

- 1. Приемане на отчет за дейността на СЛБ за 2021 г.
- 2. Приемане на отчет за изпълнение на бюджета на СЛБ за 2021 г.
- 3. Приемане на проект за бюджет за 2022 г.
- 4. Вземане на решение за свикване на Общото събрание на СЛБ.
- 5. Вземане на решение за определяне на норма на представителност в Общото събрание.
- 6. Вземане на решение за подкрепа на предложения и становища.
- 7. Разни.

Участието Ви в присъственото заседание е наложително. Моля за потвърждение на участието Ви да изпратите съобщение на електронна поща bggora@abv.bg или ipaligorov@abv.bg до 04.12.2020 г.

При промяна на епидемиологичната обстановка начинът за провеждане на заседанието ще бъде съобразен с изискванията.

Председател на СЛБ: /п/
Проф. д-р Иван Палигоров

Бележити дейци на горскостопанската наука

100 години от рождениято на проф. Димитър ВЕЛКОВ

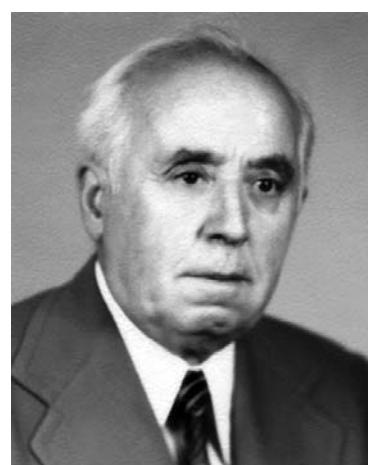
Роден е на 19.10.1921 г. в с. Байлово, Софийска област, родното място на писателя Елин Пелин, който в критична ситуация се застъпва пред властите за свободомисления младеж.

Средното образование получава в Техническото училище "Цар Борис" - София, а висшето - в Агрономо-лесовъдния факултет, специалност "Лесовъдство", на Софийския университет през 1946 година. За кратко работи в Софийското окръжно управление на горите, а от юли 1947 г. постъпва в Горския научноизследователски институт, където през 1951 г. се хабилитира.

Дисертация на тема "Биологически особености на дъбовете, растящи в България" защитава като задочен аспирант в Тимирязевската селско-

костопанска академия в Москва през 1959 г., а от 1960 до 1989 г. ръководи секция "Генетика, селекция и семезнание" в Институт за гората. Директор на същия институт е от края на 1951 до началото на 1952 година. Професорско звание получава през 1987 г. с хабилитационен труд "Биолого-екологични основи на семепроизводството при главните горскодървесни видове у нас". Под негово ръководство са разработени десетки научни проекти и са защищени успешно 7 докторантури.

Изследователската дейност на проф. Велков в продължение на половин век е по преподуктивния процес и вътрешната изменчивост на горскодървесните видове, горска екология и физиология, теоретични основи на се-

мепроизводството, горски култури и лесовъдство. Автор е на около 250 публикации, в т.ч. 3 монографични издания. Дългогодишните му контакти с руски и западноевропейски изследователи спомогнаха за обогатяване на горските генетични ресурси на България с ценни произходо-

ди на *Quercus robur* L. от Шипов лес, Воронежка област, *Pinus sylvestris* L. от Рижка област и други.

Проф. Димитър Велков е личност с универсални знания по биология, история, география, литература, теология и политология, с аналитични способности и феноменална памет. Нестандартното мислене, голямата активност и безкомпромисност понякога му създават проблеми у нас, но същевременно растат неговите известност и авторитет в чужбина. Посещават го и обсъждат проблеми на горската генетика и селекция известни учени като проф. Ханс Шьонбах (ГДР), проф. Михаил Вересин (СССР), проф. Виктор Билан (САЩ), проф. Макс Хагман (Финландия), проф. Валери Енеску (Румъния), проф. Болеслав

Сушка (Полша), проф. Чаба Матиаш (Унгария), проф. Александър Андоновски (Югославия) и много други. Създадените от него международни контакти и сътрудничество с научни звена от Европа и Америка допринасят за издигане на авторитета на българската лесобиологична наука.

Значима е дейността на проф. Велков и в Съюза на учени в България (СУБ), в който активно участва от 1952 година. Като член съответно на Президиума на Съюза на научните работници (СНР) и на Управителния съвет на СУБ от 1976 до 1984 г. участва във формирането на научната им политика. От 1964 до 1982 г. е в ръководството и зам.-председател на секция "Агробиология", като разширява лесотехническите

изделия на организацията и през 1982 г. е обособена нова секция - "Лесотехнически науки", под негово председателство. Главен организатор е на Първата Балканска конференция с лесовъдска тематика "Проучване, запазване и използване на горските ресурси" (1984 г.), Международна конференция "Генетични ресурси на *Pinus nigra* Arn." (1986 г.), Първия конгрес на дендрологите в Източна Европа (1988 г.) и редица други. На Седмия конгрес на Съюза на учени в България през 1998 г. е удостоен със звание "Почетен член на СУБ".

До последния си ден (02.12.2001 г.) проф. Димитър Велков работи всеотдайно за запазването на българската гора и природа.

Проф. Александър Х. АЛЕКСАНДРОВ

Климатични промени и уязвимо въздействащи фактори върху горите

Климатичните условия са от голямо значение за състоянието и възобновяването на горските екосистеми. Това налага търсене на възможности за намаляване на влиянието на уязвимо въздействащи фактори на горите и горските територии. Познаването на динамиката на климатичните условия е свързано с устойчивото развитие на горите и управлението на горските ресурси.

За съвременните изменения на температурата на въздуха и валежите в България е установено, че те са най-съществено изразени от самия край на миниалия век и началото на този (Рачев, Асенова, 2018). За валежите в страната е изтъкнато, че изменението за периода 1961-2015 г. е разнопосочено и няма ясно изразен вътрешногодишен акцент.

За съвременните изменения на температурата на въздуха и валежите в България е установено, че те са най-съществено изразени от самия край на миниалия век и началото на този (Рачев, Асенова, 2018). За валежите в страната е изтъкнато, че изменението за периода 1961-2015 г. е разнопосочено и няма ясно изразен вътрешногодишен акцент.

След 2000 г. се отчитат годишни валежи около и над нормата, а увеличаването на средните месечни валежи е най-съществено през септември и октомври спрямо нормата. Авторите поясняват, че климатичната норма спрямо която са анализирани отклоненията, се отнася за периода 1961-1990 г., пропорчан от Световната метеорологична организация (СМО). За температурата на въздуха е посочено, че за периода 1961-2015 г. повишаването ѝ в България е от 0.2 до 0.5°C спрямо базисния период (1961-1990), а средната годишна температура на въздуха има повишаване с 1.0°C за периода след 2000 година.

За уязвимо въздействащите фактори върху горите с абиотичен характер могат да се посочат засушавания, на-

маяване на валежите, силни ветрове, причиняващи ветровали и ветроломи, късни пролетни студове, ранни есени мразове и други. Възможно е увеличаване на екстремни климатични прояви като горещи или студени вълни, натрупване на мокър сняг, силни бури, урагани ветрове. За климата в нашата страна се наблюдават промени като затопляне през зимните периоди и засушаване през лятото, освен това като брой и интензитет нарастват някои екстремни климатични прояви, опасността от горски пожари, от болести и нападения на вредители в горите.

При съвременните изменения на климата от голямо значение са действията по адаптиране на горските екосистеми и има програма от мерки за смякаване на нега-

тивното влияние от климатичните промените върху горите (Раев и др., 2011). Нараства значението на лесовъдските мероприятия за намаляване на влиянието на уязвимо въздействащи фактори върху гори и горски територии под 800 м надморска височина.

Много важно е усъвършенстването и въвеждането на иновативни подходи в стопанисването на нашите гори. Основен въпрос е установяването на диапазона на устойчиво съществуване на различни горски екосистеми във връзка с особеностите на климата и на други екологични фактори на околната среда. Наблюдаваните у нас покачване на температурата, затопляне на зимни периоди и по-продължителни засушавания през лятото могат да влияят на устойчивостта

на горските екосистеми. В различна степен това би имало отрицателно въздействие на биоразнообразието, състоянието и възобновяването на горските екосистеми.

Горските екосистеми като биологични системи имат определена устойчивост, но са уязвими при резки или продължителни неблагоприятни въздействия. Изменението на климата е от значение за многофункционалното използване на горите, за опазване на тяхното биологично разнообразие и устойчиво развитие. Необходимо е прилагането на перманентен мониторинг, анализ и интерпретация на данни. Актуалността на изследванията по тези въпроси се определя от тенденциите в промяната на климата и влиянието му

върху някои процеси в горските екосистеми. Счита се, че по-устойчиви на екстремни промени са разновъзрастните многоетажни гори.

В условията на съвременните климатични промени се повишава рисъкът за неблагоприятни явления и за възникване на затруднения при стопанисване на горите. Поради увеличаващите се проблеми, свързани с изменението на климата и състоянието на горите, е необходимо да продължава научно-изследователската дейност относно климатичните условия и търсено на лесовъдски решения за намаляване на влиянието на уязвимо въздействащи фактори върху горските екосистеми.

Док. д-р Надежда СТОЯНОВА

Поглед в историята

През 1925 г. Христо Груев - бивш служител в централното ведомство по горите, издава книгата си "Горите, горското стопанство и горското дело у нас" в Кооперативна печатница "Типограф". Потапяйки се в редовете на това четиво, не ни оставя чувство, че авторът говори до голяма степен за днешно време, макар оттогава да са минали почти 100 години.

В предговора на книгата си Христо Груев пише: "Най-болният въпрос у нас е горският въпрос. Горите у нас се изсичат масово. Правят избори, поддържат правителства, обръщат се в големи богатства в ръцете на търговците, в пиянство - в ръцете на горското население. Корупцията в горското ведомство е невиждана и нечула, особено след войната. Тя е станала явна държавна опасност. А знае се и явно е като бял ден, че скромният горски чиновник и служещ със своята заплата не може да изхрани себе си и децата си, камо ли да строи къща и да живее нашироко". Не случайно Христо Груев с благородност споменава, че излизането на книгата си дължи на приятеля си от книгоиздателство "Зора", който се заема да я издаде за своя сметка.

Христо Груев отбележва, че е написал историята на нашето горско дело и е изнесъл най-характерните факти по унищожението на нашите гори, както той подчертава "от горско гледище". Но представя не само историята, но темперамента и "държавничеството" на всички управлявали партии у нас. По всичко личи, че авторът познава горския въпрос, защото 14 години е служител по горите, както и достойнствата и недостатъците на персонала по горите, затова отбележва (бел. авт. - форма, която използва за авторско слово, е "nie", кое то не означава, че трудът е колективен): "...че като ги изтъкваме тук не сме имали намерение, желание или зло да очерним някого несправедливо, да го наклеветим или унижим. На доблестта сме се кланяли, недостойните сме осъждали. С тая си книга искааме да им кажем и да ги подсетим, че виждаме що се върши, чуваме, какво се говори, и имаме кураж да им го кажем".

На видим какво казва авторът, като групирате разсъжденията му по теми:

Демагогията като причина за унищожението на горите и горското дело у нас. Прицелна точка на повечето народни представители, установява Христо Груев, са държавните и обществените имоти и капитали, включително и горите, които той се опитва да използва за себе си, и ако това не стане, веднага отива в друга партия, която му гарантира богатството. Правдиво звучат думите му: "...правителствият народен представител не е общественик, а вулгарен партизанин и авантаждия. Неговото кредо е: Нямай връзки с народа, нито свой мироглед и свое становище, а поддържай приятелство с шефове си, за да го имат предвид, когато дойдат на власт. Той отива между народа само при изборите, а агитацията му е "...като ме изберете, ще имате право: свободно да се сечете гората, свободно да си пущате добитък на паша в сечищата, горите са ваши, те са ваши имот и ако лесничият или стражарят ви притесняват, ще ги уволня. Ако ме изберете, ще ви решат всички въпроси, каквото поискате, аз ще го уредя, а държавата ще го даде".

разрушение на горското дело у нас. Прицелна точка на повечето народни представители, установява Христо Груев, са държавните и обществените имоти и капитали, включително и горите, които той се опитва да използва за себе си, и ако това не стане, веднага отива в друга партия, която му гарантира богатството. Правдиво звучат думите му: "...правителствият народен представител не е общественик, а вулгарен партизанин и авантаждия. Неговото кредо е: Нямай връзки с народа, нито свой мироглед и свое становище, а поддържай приятелство с шефове си, за да го имат предвид, когато дойдат на власт. Той отива между народа само при изборите, а агитацията му е "... като ме изберете, ще имате право: свободно да се сечете гората, свободно да си пущате добитък на паша в сечищата, горите са ваши, те са ваши имот и ако лесничият или стражарят ви притесняват, ще ги уволня. Ако ме изберете, ще ви решат всички въпроси, каквото поискате, аз ще го уредя, а държавата ще го даде".

В книгата е посочено още, че народни представители и властници покровителстват и насищават полицията в побоя и изтъплението ѝ като честни горски служители и контрабандисти сечи.

Правораздаването като причина за унищожението на горите. Груев пише как правосъдието косвено насищава унищожаването на нашите гори, а именно - в процедурата при разглеждането на делата, в немарийвостта и незаинтересоваността, с която са разглеждани горските дела в съдилищата, в допускането за верни всевъзможни свидетелски показания, които нарушават по съветите на адвоката събира, в довеждането на съдите измислени свидетели, макар да се вижда, че има "шмекерия". Съдът, водейки се от правилото да оправдава 10 виновни, а да осъди един невинен, взема под внимание показанията на подстановите свидетели и изкарва съставителя на акта и подпишалите го свидетели - горски стражари или лесничите.

"И днес е известно - казва авторът - търде голям дял от стойността на контрабандата в горите вземат адвокатите под формата на хонорари при защита. Нашите гори при нечутото им разграбване се обърнаха на изборни гласове, власт, търговия, пиянство, рушвачи и адвокатски възнаграждения. С всички тия понятия е свързана отначало и до сега "експлоатацията" на нашите гори".

Док. д-р Янcho НАЙДЕНOV

Разказано от читатели

Силата на родопската песен

Искам да ви разкажа удивителна история за силния дух на родопчани и един малко позабравен чепеларец Михаил Киряков.

Песента „Сивковскана чоста гора“, която изсвири като последно желание преди разстрел, разчуствала военни съдии през 1917 г. и те помиливали него и още 4-ма осъдени. А осъден бил той като дезертьор. Което не било вярно, защото, ранен, не могъл да открие полка си и за да не попадне при сръбски военни части, се скитал цяла седмица, както впрочем и част от отделението. Михаил Киряков е бил отдельен кон-

мандир на 21 души. Част от тях били осъдени на разстрел и паднали в изровен трап, преди да дойде редът на родопчанина.

Съдът започнал. Военните от 21-ия средногорски полк с трепет очаквали да чуят последните им думи. Един поискал храна, друг - цигари. Долъжът редът на Михаил Киряков от Чепеларе да поиска нещо, преди да бъде разстрелян. „Ако е възможно - рекъл той, - да посвири за последен път“.

Военните съдии се спогледали и му отговорили: „Добре, изсвири която искаш песен.“ Донесли му гайдата, раззвързали му ръцете и Ми-

хайл засвирил с цяла душа. Всички мълчали и слушали любимата му песен „Мила ми е, мамо, драка ми е, сивковскана чоста гора“.

Когато досвирил песента, настъпил смут - стари войници в редици, обръгнали на всичко от войната, ридаха на глас. И когато осъденият стигнал до последните стихове, войнишките редици завикали: „Милост!, Милост!“.

Тогава военният състав се оттеглил на заседание и отменил смъртната присъда на гайдара и другите. Помилваните се струпали да го прегръщат със сълзи на очи.

За истинността на историята на родопския гайдар, която звучи като легенда, за първи път разказва през 1937 г. изследователят на историите на Родопите и писател Васил Димитров, известен с литературния си псевдоним Янтай Кавалов.

Съставителят на списъка на бунтарите войници го вписал сред участниците във Войнишкото въстание. Киряков не се е разделял с любимата си гайда и през трите войни, в които е участвал - Първа балканска, Втора балканска и Първа световна.

След войната Киряков станал лесничий и се пресел

ставил. „Можел е да си купи много гайди, но не намерихме друга у тях, тази му е била единствената, нея помня“ - казва Татяна Димитрова, уредник на Музея в Девин.

Още приживе заръчал на тримата си синове поне единият да му свири „Сивковскана чоста гора“ на изпращане до гробищата. На 1 януари 1971 г. починал.

Уважаваният родопчанин бил изпратен не от един, а от 10 от най-добрите гайдари в района, организирани от създателя на именития оркестър „100 каба гайди“ - Апостол Кисъев от с. Стойките, спомнят си девинчани.

Тодор ПАПУЧАРОВ

IN MEMORIAM

На 26 май почина инж.
Пейчо Иванов Върбанов.

Роден е на 22.03.1948 г. в с. Кирилово, Ямболска област.

През 1975 г. завършил ВЛТИ. Постъпва на работа като лесничий в Горско стопанство - Елхово. През 1978 г. е назначен за директор на ГС - Ямбол, а от 1984 г. е директор на Държавно ловно стопанство „Тунджа“ - Ямбол. От 1986 г. е главен директор на Обединено държавно горско-ловно стопанство - Ямбол. През 1989 г. е назначен за генерален директор на

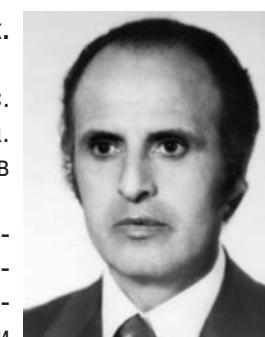
Държавна фирма „Колхида“ - Ямбол. От 1991 г. е главен директор на Районната дирекция по горите в Ямбол. От 1999 г. е административен директор на Химически завод „Ямболен“.

От декември 2001 г. е началник на Регионалното управление на горите - Сливен. От 2011 г. е директор на Югоизточното държавно предприятие - Сливен.

Има голям принос за развитието на горското стопанство в региона и многократно е награждаван за високи професионални постижения.

Поклон пред светлата му памет!

На 27 юли почина инж.
Слави Неделчев Хорозов.

Роден е на 14.06.1930 г. в с. Хаджипар, Северна Добруджа. През 1954 г. се дипломира във ВЛТИ.

Трудовата си дейност започва като референт в ГС - гр. Тервел, където през 1960 г. е назначен за директор, и на тази длъжност работи до 1968 година. Тук проявява завидни организаторски и професионални умения в създаването на поле-

защитните горски пояси и подобряването на състоянието на нискостъблените гори.

След това работи в централното горско управление в отдел „Стопанисване и опазване на горите“. През 1979-1985 г. е на работа в Коми АССР, а след завършването си продължава службата си в Асоциацията на горското стопанство и горската промишленост, където се пенсионира през 1990 година.

Поклон пред светлата му памет!

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Може ли работодателят да прекрати трудовия договор на основание чл. 328, ал. 1, т. 6 от КТ, ако при сключването му работникът и служителят не е отговарял на въведените от работодателя изисквания за образование или професионална квалификация

Отговор: Съгласно чл. 328, ал. 1, т. 6 от КТ работодателят може да прекрати трудовия договор, като отправи писмено предизвестие до работника или служител в сроковете по чл. 326, ал. 2 от КТ, когато работникът или служителят не притежава необходимото образование или професионална квалификация за изпълняваната работа. Основанието по чл. 328, ал. 1, т. 6 от КТ за прекратяване на трудовия договор представлява нов юридически факт, който може да настъпи само при валидно сключен трудов договор. Право на работодателя е да променя изискванията за образование и професионална квалификация с длъжностната характеристика и/или в щатното разписание. В някои случаи минималните изисквания за образование или професионална квалификация са предвидени в нормативен акт. Според особеностите на конкретната работа и нуждите на предприятието работодателят може да въведе и по-високи изисквания за образование и квалификация за заменане на конкретна длъжност от нормативно установените. При сключването на индивидуалния трудов договор работодателят може да приеме, че притежаваните от работника или служителя квалификация и образование са достатъчни за изпълнение на съответната трудова функция, дори да не отговарят на предвидените в длъжностната характеристика и/или в щатното разписание минимални изисквания за квалификация или образование. След като работодателят видял се е съгласил, че притежаваните от работника или служителя образование и/или квалификация не са обективна причина и пречка за изпълнението на трудовата функция при сключване на трудовия договор, не може впоследствие да иска да прекрати трудовото правоотношение поради тяхната липса и несъответствие с изискванията за съответната длъжност. Щом работодателят е приел, че сключването на трудов договор при начална липса на изискванията за определена длъжност не е пречка за съществуване на самия договор и според неговата пречка определен кандидат може да изпълнява възложената работа в интерес на предприятието и това е оправдано от гледна точка на професионалния опит на работника или служителя на същата или сходна пози-

ВЪПРОС: Може ли работодателят да прекрати трудовия ми договор на основание чл. 328, ал. 1, т. 6 от КТ (работодателят може да прекрати трудовия договор, като отправи писмено предизвестие до работника или служителя в сроковете по чл. 326, ал. 2, когато работникът или служителят не притежава необходимото образование или професионална квалификация за изпълняваната работа), ако още при сключване на трудовия договор съществуващ такова изискване в длъжностната характеристика за образование и квалификация, която не притежавах, и работодателят беше информиран за това?

Ция или от липсата на друг кандидат за вакантната длъжност и др., не може да се позовава на основанието за прекратяване на индивидуалния трудов договор по чл. 328, ал. 1, т. 6 от КТ за липса на изискванията за образование и/или професионална квалификация. Това е така, защото иначе ще противоречи на общия принцип, установен в чл. 57, ал. 2 от Конституцията на Република България, да „не се допуска злоупотреба с права и тяхното упражняване, ако то нарушава права и законни интереси на другите“. С Тълкувателно решение 4/2017, София, 01.02.2021 г., на Върховния касационен съд на Република България, Общо събрание на Граждански колегия, което е задължително за всички съдилища в България, се приема, че: т. 1 а. „Не е налице основанието по чл. 328, ал. 1, т. 6 от КТ за прекратяване на трудовия договор, ако при сключването му работникът или служителят не отговаря на въведените от работодателя изисквания за образование или професионална квалификация за изпълняваната работа“, т. 1 б. „Налице е основанието за прекратяване на трудовия договор по чл. 328, ал. 1, т. 6 от КТ, когато при сключването му работникът или служителят не отговаря на въведените с нормативен акт изисквания за образование или професионална квалификация за изпълняваната работа“.

От описаното във Вашия въпрос може да се направи извод, че още при постъпването Ви на работа не сте отговарял на въведените от работодателя с длъжностната характеристика и/или щатното разписание мини-

мални изисквания за образование и квалификация за длъжността и работодателят е бил уведомен за тези несъответствия. С приемането Ви на работа и сключването на трудовия договор двете страни по договора са се съгласили, че те не представляват обективна пречка за изпълняваната работа, следователно работодателят няма право да прекрати трудовия договор на основание чл. 328, ал. 1, т. 6 от КТ. Това е така, защото работодателят не може да се позове на липсата на образование и квалификация като обективна пречка, която не позволява на работника или служителя да изпълнява заеманата длъжност, освен ако не е знаел и не е могъл да узнае за това (напр. при постъпване на работа не са били представени документи за притежаваното от работника или служителя образование и/или професионална квалификация съгласно Наредба № 4 от 11.05.1993 г. за документите, които са необходими при сключване на трудов договор).

Считам че липсата на притежавано от Вас образование и/или професионална квалификация, които са били въведени от работодателя още преди сключване на трудовия договор, които са били известни на Вашия работодател и тъй като те не са били нормативно установени (в закон или подзаконов нормативен акт), а са били въведени от работодателя, **това не може да бъде основание за законообразно прекратяване на трудовото правоотношение по чл. 328, ал. 1, т. 6 от КТ**, защото липсата новонастъпил юридически факт като основание за едностренно прекратяване на трудовия договор. Ако работодателят Ви прекрати трудовия договор на това основание, ще е налице злоупотреба с право от страна на работодателя и това прекратяване ще бъде незаконообразно.

Справка: чл. 326, ал. 2; чл. 328, ал. 1, т. 6 от КТ; чл. 1, ал. 1 от Наредба № 4 от 11.05.1993 г.; Тълкувателно решение 4/2017, София, 01.02.2021 г., на Върховния касационен съд на Република България, Общо събрание на Граждански колегия; чл. 57, ал. 2 от Конституцията на Република България.

Димитър НАЙДЕНОВ
юрист на ФСОГСДП

Представяме СЦДП - Габрово

Предприятие с традиции, новаторство и поглед в бъдещето

Североцентралното държавно предприятие управлява държавни гори с площ 246 618 ха на територията на области Габрово, Велико Търново, Русе, Разград и Силистра. Стопанисването на горите се осъществява от 12 горски и 4 ловни държавни стопанства. Основната дейност на Предприятието е насочена към изпълнение на мероприятията, предвидени в горскостопанските и ловностопанските планове на поделенията в неговия обхват. Включва територии от поречието на р. Дунав до билото на Стара планина, което определя разнообразието на лесокултурните дейности, технологиите и начините на тяхното извършване, дървесните видове за залесяване, отглеждането на културите и младите насаждения. В обхвата на СЦДП - Габрово, попадат 96 защищени територии с площ 42 661 ха - 68 защищени местности, 4 поддържани резервата, 3 природни парка, 21 природни забележителности и 156 вековни дървета, като първенец по дълговечност е 1300-годишният зимен дъб. 17 898 ха от горите са на възраст над 120 г., като най-много са вековните гори на територията на Държавните горски стопанства в Габрово и Буйновци и ДЛС "Воден - Ири Хисар". Повече от половината от горите, стопанисвани от Предприятието, са със защитни и специални функции, а 42 % попадат в екологичната мрежа "Натура 2000".

Най-важното лесовъдско мероприятие за регулиране на процесите в горите - провеждането на необходимите сечи, проектирани на лесоустройствените програми, които ежегодно се извеждат на площ от около 9000 хектара. Общият запас на дървесина е около 30 млн. куб. метра. Средният годишен прираст е 730 000 м³ стояща маса. През последните няколко години горскостопанските планове на държавните горски и ловни стопанства предвиждат при провеждане на сечите да се добиват средногодишно 590 000 м³ дървесина. Действителният добив е около 500 000 м³, поради наличие на временно недостъпни басейни и ограничения на нормативната уредба, възникнали след приемане на горскостопанските планове, и е под средния годишен прираст.

Различията в природните условия и в дървесния ресурс определят творчески подход към мероприятието и въпросите, които лесовъдите от различните поделения решават през годините на функциониране на Предприятието.

След дълъг процес на подготовка на стопанствата, предварителен и основен одит, осъществени с подкрепата на WWF - България, през 2013 г. СЦДП получава групов сертификат за отговорно управление на държавните горски територии на 8 горски стопанства от района на РДГ - Велико Търново, а през 2015 г. към тях се присъединява и останалата част от териториалните поделения. ДЛС "Росица" притежава единичен сертификат от 2009 г. и е едно от първите сертифицирани стопанства в страната. През 2020 г. ДЛС "Росица" също влиза в състава на груповия сертификат на предприятието, като СЦДП - Габрово, става първото в страната изцяло сертифицирано държавно предприятие.

Адекватното възстановяване на горите след природни бедствия и човешка дейност е сред основните приоритети за експертите в СЦДП. Ежегодно се залесяват средно 3600 дка, от които с топола - 2700 дка, широколистни видове - 700 дка, и иглолистни видове - 200 декара. За залесяване с топола се използват главно евроамериканските клонове тополи - I- 214, I- 37/61, BL, MC, Agate, NNDV, Panonia, R-16, а от местните - черна топола. Предприятието разполага с 18 разсадника с обща площ 3553 декара. Годишно се произвеждат 300 000 тополови резници, 200 000 тополови, 500 000 семенни широколистни, 60 000 иглолистни в контейнери и 4000 декоративни фиданки. За осигуряване на естествено възобновяване на горите ежегодно се извършват мероприятия за подпомагането му на площ около 15 000 дка, отглеждане на млади насаждения на 3000-4000 дка и кастрене на тополови култури на 8000-9000 декара.

През десетте години на функционирането си Североцентралното държавно предприятие вече има свои традиции и утвърди имиджа си на иновативна институция. През това време експертите на СЦДП бази-

Тополови култури

Регионална експозиция на трофеи от благороден елен

рат своята дейност на доказаните успешни традиции в лесовъдската практика и наука, като едновременно с това разработват и въвеждат множество нови методи в практическата грижа за българската гората.

Електронни системи

Един от успешните иновативни методи - плод на нашия труд - е информа-

ционната система за издаване на електронни превозни билети за транспортиране на дървесина, в комбинация с използване на пластмасови пластини с идентификациони номера. Системата е разработена през 2015 г. за обслужване на териториалните поделения на Предприятието, а в резултат на високата ѝ ефективност бе внедрена за ползване в национален мащаб, като се включиха дори и собствениците на недържавни гори. Сред нововъведенията, разработени и внедрени от нашите експерти, спадат и електронната система за отчитане на отстреляния дивеч, ежегодното организиране на изложба-преглед на паднали рога от благороден елен и регионалните ловни експозиции на трофеи от благороден елен. Електронната система за отчитане на отстреляния дивеч също се доказва като много успешна мярка срещу злоупотребите в лова и в момента се пристъпва към въвеждането ѝ на национално ниво.

Сертификация

Едно от големите постижения е, че Североцентралното предприятие е първото изцяло сертифицирано държавно предприятие в България.

Успешното поддържане на сертификата вече девет години е повод за гордост, но и голяма отговорност. След дългогодишна работа и усилия, положени от служителите в горските и ловните стопанства, вече е налице ефектът от прилагането на изискванията на стандарта за горската сертификация. Разбира се в работата се допускат и пропуски, част от които се отстраняват своевременно, друга част се установяват при независимите ежегодните проверки, осъществявани от български и международни одитори. СЦДП продължава работа в тази посока, важни приоритети за Предприятието са: подобряване на здравословните и безопасните условия на труд в горите, модернизиране на технологиите, ползвани в дърводобива, поддържане в добро експлоатационно състояние на горските пътища и ограничаване на ползването на неместни дървесни видове за залесяване, пестициди и торове в сертифицираните държавни горски територии.

Дългосрочна политика в ловното стопанство

Ние разглеждаме развитието на ловното стопанство като дългосрочна политика и отговорност за развитието на горския сектор. Затова основен елемент на ловната политика на СЦДП е възстановяването в количествено и качествено отношение на дивечовите запаси в ловните стопанства. Сега можем да отчетем, че с много усилия, грижи и професионализъм във връзка с правилната посока - популацията от благороден елен е подобрена значително. Доказателство за това са добитите качествени трофеи и показаните експонати на ежегодните прегледи на паднали рога от благороден елен. Гордост за нас е и фактът, че нашето Предприятие участва в европейската инициатива за реаклиматизация на застрашения биологичен вид - зубър. В ДЛС "Воден - Ири Хисар" се отглежда единственото в България стадо зубри. В обхвата на Предприятието функционират и единствените фазанарии в България, които произвеждат ловни птици от вида корейски фазан. Регулярно се извършва и заръбяне на планински реки с балканска пъстърва.

Подобрена материална база

СЦДП ежегодно реализира положителни финансови резултати. Това даде възможност за осигуряване на адекватно заплащане на труда на работещите в Предприятието и увеличаване на социалните придобивки. Поетапно се извършва ремонт на административните сгради и ловни домове, осъвременени с значително автомобилният парк, обслужващ териториалните поделения. Регулярно се организират курсове за повишаване на квалификацията на служителите, както и обмяна на опит за лесовъдски състав. Ежегодно се инвестира в закупуване на противопожарна горска техника, системи и оборудвания. Предвид специалните и защитните функции на горите, в труднодостъпни терени се прилагат екологично-образни технологии при добива на дървесина със собствени работници. Предприятието приоритетно инвестира в строителство и основен ремонт на горски автомобилни пътища и мостови съоръжения.

Всичко това е възможно благодарение на професионалните усилия на висококвалифицираните специалисти, работещи в териториалните поделения на Североцентралното държавно предприятие, към които се обръщам с благодарност за всеотдайния труд. Вярвам, че всички ние имаме амбицията да продължим изградената в Предприятието традиция за прилагане на добри практики за стопанисване и отговорно управление на държавните горски територии и дивеча.

Инж. Цветелин МИЛНОВ
директор на СЦДП - Габрово

Късометражна въжена линия в ДГС - Габрово

Лесовъдство

В съответствие със стандартите на международния сертификат FSC® (C114137) в своята дейност служителите и ръководството на СЦДП - Габрово, акцентират върху устойчивото и многофункционалното стопанисване на държавните гори, опазването и поддържането на разнообразието на екосистемите, както и съчетаването на природозащитните и стопанските дейности. Дневният ред на лесовъдите в Предприятието се определя от различията в природните условия и в дървесния ресурс. Отгледните сечи са приоритет за всички стопанства в обхвата на Предприятието, но в равнинната част акцент сме поставили върху превръщането на издънковите гори в семенни, както и върху използването на потенциала на тополовите месторастения. В планинските райони основно внимание нашите лесовъди обръщат на естественото възобновяване на буковите гори, в условията на ограничения от вододайните и защитните им функции. В резултат на общата дейност на стопанствата в обхвата на Предприятието за 10 години са залесени над 31 000 дка нови гори и е подпомогнато естественото възобновяване върху 103 000 декара. Отгледахме над 205 000 дка горски култури и 32 000 дка млади насаждения, извършено е кастрене на повече от 74 000 дка тополови култури. СЦДП разполага с 18 разсадника, 4 от които с национално значение. В тях за десетилетие са произведени над 6 млн. фиданки и повече от 2 300 000 тополови резници.

HUSQVARNA 592XP

АГРОЛАНД - БЪЛГАРИЯ АД
София 1700, ул. "Осми декември" №913, тел. 024 666 916
e-mail: info@agroland.eu
www.husqvarna.bg

H
Husqvarna
READY WHEN YOU ARE